

Seat No. : _____

AL-122

April-2025

B.A., Sem.-IV (NEP)

DSC-C-241 : Sanskrit (Major)

काव्यप्रकाश द्वितीयोल्लासः तथा दशमोल्लासः
(वृत्ति सहित)

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

सूचना : प्रश्नपत्रमां छापेलो कुमांक ४ उत्तरवलीमां लगवो.

Instruction : Write the question number as printed in the question paper.

1. त्रिविधः शब्दः – विशे विस्तृतमां ज्ञावो. 10
Explain in detail – त्रिविधः शब्दः
अथवा/OR
1. तात्पर्यार्थोऽपि केषुचित् – विधान् चर्यो. 10
Discuss the sentence - तात्पर्यार्थोऽपि केषुचित् ।
2. संकेत विषयक विविध मतो ज्ञावो. 10
State different views on संकेत.
अथवा/OR
2. टूंकनोध लगवो. (गमे ते भे) 10
Write short note. (Any two)
(i) अभिधालक्षणम्
(ii) लक्षणालक्षणम्
(iii) जात्यादिवाद
(iv) अपोहवाद
3. लक्षाणु – उदाहरणु आपीने अलंकार समजवो. (गमे ते भे) 10
Discuss any two figure of speech with examples character of given below.
(i) अप्रस्तुतप्रशंसा
(ii) अतिशयोक्ति
(iii) दृष्टान्त

अथवा/OR

3. કારણ દર્શાવીને અલંકારની ઓળખ આપો. (ગમે તે બે) 10
 Recognise giving reasons the speech in **two** of the following verses :
- (i) કૃપણાનાં ધનં નાગાનાં ફળમણિઃ કેસરાઃ સિંહાનામ્ ।
 કુલ બાલિકાનાં સ્તનાઃ કુતઃ સ્પૃશ્યન્તેઽમૃતાનામ્ ॥
- (ii) એકસ્ત્રીણિ સ જયતિ જગન્તિ કુસુમાયુધઃ ।
 હરતાપિ તનું યસ્ય શંભુના ન હતં બલમ્ ॥
- (iii) કુસુમિતલતાભિરહતાપ્યધત્ત રુજમલિકુલૈરદશ્ટાપિ ।
 પરિવર્તે સ્મ નલિનીલહરીભર લોલિતાપ્ય ધૂર્ણત સા ॥
4. અલંકાર સમ્પ્રદાયઃ તથા રસ સમ્પ્રદાયઃ વિશે વિસ્તૃતમાં જણાવો. 10
 Explain in detail – અલંકાર સમ્પ્રદાયઃ એવં રસ સમ્પ્રદાયઃ ।
અથવા/OR
4. ધ્વનિ સમ્પ્રદાયઃ તથા વક્રોક્તિ સમ્પ્રદાયઃ વિશે વિસ્તૃતમાં જણાવો. 10
 Explain in detail – ધ્વનિ સમ્પ્રદાયઃ એવં વક્રોક્તિ સમ્પ્રદાયઃ ।
5. (A) નીચેના વિધાનો ખરા છે કે ખોટા તે જણાવો : (ગમે તે પાંચ) 10
 State whether the sentence are true or false : (Any five)
- (1) કાવ્યપ્રકાશનાં બીજા ઉલ્લાસનું નામ 'શબ્દાર્થસ્વરૂપનિર્ણયઃ' છે.
 (2) કાવ્ય પ્રકાશનાં દસમા ઉલ્લાસમાં અલંકારોનું નિરૂપણ છે.
 (3) શબ્દાર્થઃ એટલે શબ્દનો અર્થ.
 (4) તાત્પર્યવૃત્તિનો સંબંધ અક્ષર સાથે છે.
 (5) ઘણું કરીને બધા અર્થોનું વ્યંજકત્વ હોતું નથી.
 (6) અપોહવાદનાં પુસ્કર્તા બૌદ્ધો છે.
- (B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ આપો. (ગમે તે પાંચ)
 Answer the following questions by choosing the correct option : (Any five)
- (1) સામાન્યનું વિશેષથી, સાધર્મ્યકે વૈધર્મ્યથી સમર્થન થાય તો _____ અલંકાર બને છે.
 (અર્થાન્તરન્યાસ, દષ્ટાન્ત, રૂપક)
- (2) 'હેતુ' વાક્યાર્થકે પદાર્થનું રૂપ ધારણ કરે તેને _____ અલંકાર કહેવાય.
 (કાવ્યલિંગ, દીપક, શ્લેષ)
- (3) અલંકાર _____ પ્રકારનાં હોય છે.
 (નવ, સાત, બે)
- (4) રસ સમ્પ્રદાયનું વિસ્તૃતીકરણ એટલે _____.
 (રીતિ સમ્પ્રદાય, ધ્વનિ સમ્પ્રદાય, વક્રોક્તિ સમ્પ્રદાય)
- (5) આચાર્ય વામન _____ સમ્પ્રદાયનાં સ્થાપક ગણાય છે.
 (ધ્વનિ સમ્પ્રદાય, રસ સમ્પ્રદાય, રીતિ સમ્પ્રદાય)
- (6) _____ એ 'વક્રોક્તિજીવિત' કાર તરીકે ઓળખાય છે.
 (કુન્તક, મમ્મટ, વિશ્વનાથ)